

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею:
на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Гроза війни.

(X) З новим роком починає ся захмарювати політичний овид. Коли в минулих роках європейські війська мали роботу на далеких позаєвропейських боввищах, як н. пр. в південній Африці, в повстаню боксерів і т. п., то сим разом виступає гроза війни вправді в одній справі з позаєвропейських країн, але може дуже легко викликати велику війну європейську. Про македонську справу писали ми недавно, а після поїздки гр. Лямсдорфа і єго пересправ з гр. Голуховским можна бодай сподівати ся, що інтересовані сею справою держави, Австрія, Росія і Туреччина, полагождать її мирною дорогою і не допустять до вибуху війни. Однак інакше представляє ся мароканська справа, позаяк одна з інтересованих сею справою держав нішком підготовляє повстанє в Мароку, щоби мати привід до оружного вмішаня. Спорохнявила, пережита мавретанська держава мусить очевидно скорше чи пізнійше стати предметом розділу і ддятого се вельми імовірно, що одна з інтересованих сим держав уважає теперішню хвилю пригідною до поділу мароканського султанства. Сі наміри могли би викликати міжнародні спори і довести до європейської війни на великі розміри.

Мароком інтересують ся безпосередно Іспанія, Англія і Франція. Іспанія вже цілими віками мріє про се, щоби свої європейські посілости заокруглити на другім боці Середземного моря заборами в Африці. Так звані іспанські президіос є в очах Іспанії неначе порука забору цілої мароканської держави, а пролита кров в довголітних війнах з Маврами піддержує ще іспанські домаганя на присвоєнє маврийської спадщини при поділі держави. Тимчасом французські політики вважали забор Тунісу, Альжиру і французького Судану лише вступними кроками до забору Марока. Як довго Мароко не є влучене до французьких країв в Африці, так довго змаганя Франції не є довершені. Крім того по думці французьких політиків є Франція з огляду на німецьку, англійську, російську і північноамериканську кольоніальну політику прямо приневолена до заборів, які може ще лише зробити в Мароку. Наколи Франція не посуне ся дальше і не змагати-ме до заснованя могутньої кольоніальної держави, яка би обнімала Туніс, Альжир, Мароко, область Сенегалю і Судан, тоді перестане бути державою перворядною.

Англія має на бачности лише свої торговельні інтереси і інтересована лише негативно в мароканській справі. Єї інтерес вимагає, щоби за всяку ціну не допустити інші держави, усадовити ся в Мароку. Бо колиб Іспанія або Франція загорнули північну частину Марока, тоді скінчила ся роля Гібральтару, сего ключа до Середземного моря. Східна часть Середземного моря стала би французькою областю, а вхід до світового шляху Суєського каналу перейшов би в руки Франції.

Говорять у Франції, що Італія готова за Триполіс згодити ся, щоби Мароко перейшло у французькі руки. Росія також, як здає ся, пособляє французьким змаганям. На се вказує заснованє російського консуляту вже в 1897. р. в Тангері, хоч не було ані одного російського підданого на мавританським побережю, а коли російська фльотилія вертала з Китаю, тоді відбула ся коло Тангеру демонстрація французько-російска для занви спільного порозуміня.

Щож на те все Австрія? Німеччина? Доси обмежали ся обидві держави на обезпеченє своїх торговельних інтересів в Мароку. Але колиб прийшло до поділу, тоді Австрія яко середземноморська держава повинна би виступити з домаганями і для себе якоїсь пайки. Німецько-державне дженікарство вже навіть промовляє за тим, чи не дало-б ся подібно як в Кявчав добути таку оселю в Рабат або Могадор, позаяк німецькі кораблі і так остановляють ся там в своїх західно-африканських виправах. Але про змаганя Австрії в тім напрямі нічого не чути, може ніхто про се й не думає.

Після недокладних зовсім вістий, винуло мароканське питанє нараз з нагоди повстаня в Таца. Ся місцевість положена на «три дні дороги» від столиці Фезу і є найважнійшою етапою по дорозі з Мароко, зглядно з Фезу до іспанського побережного міста Медля і до французького Орану. Всякий военний похід французький, звернений на Мароко, мусить переходити на Тацу. Головою повстаня є Маді, простий воєк, якого раз звуть Мулей Магомет ель Роні, то знов Омар Заргуні або Бу Гамара. Він згромадив около себе вельми воєвничє берберийське племя Ріята, яке вже перед кількома роками нанесло давнійшому султанови значне пораженє. Для згнобленя повстаня зібрав султан 25.000 війська ще в жовтні м. р. коло Фезу. Спершу вислав він відділ війська на Тацу, де ватажко повстаня поселив ся і проголосив свьятую війну. Коло 4. жовтня мали султанські війська побити повстанців, а відтак сам султан з головною силою виступив проти Таци, щоби облягти там ворохобників. Одначе, як звіщають, в часі Різдва повстанці побили султана, так що мусів покванно вернути до Фезу. Там мали повстанці облягти султана, так що й жите єго було zagrożене, а після інших вістий повстанці ще мають 20 миль до Фезу, коли тимчасом султан давно вже з Фезу дістав ся до Мекенец. Тепер знов васпіли вісти, що повстанці побідили вдруге султанські війська. Але позаяк всі ті вісти не все певні і імовірні, то на тепер треба лише на се приготувити ся, що може прийти до поділу Марока, а тим самим може стати конечною оружна інтервенція європейських держав. Се може довести до вельми поважних і грізних подій.

Про організацію торговлі покладками.

(Надіслана статя).

(Конець).

В виду того, як я вже повисше сказав, не можна у нас єще на разі думати о переведеню одноостайної організації торговлі покладками на цілу східну Галичину під фірмою руського товариства експортного, бо до такого інтересу треба около 3 мільонів корон, а такого капіталу ніхто не зложить, а тим менше можна єго зібрати дрібними уділами або вплатами на акції. Можна би повести таку організацію поступенно, починаючи з того округу, де найгустійше находить ся крамниці, а стация залізницї в недалеко. Крамарі одного такого округу могли би завязати межі собою спілку для торговлі покладками, очевидно на спільне ризико, значить: ділили би ся зиском, а в данім случаю покривали би солідарно страти. Один з помежи тих крамарів, котрий оказав би ся найінтелігентнійшим і проворним, а прото був би провідником спілки, мусів би удатись на науку до одного з купців, що ведуть торговлю покладками, найліпше до купця Кона в Підволочисках, щоби придивитись там цілій маніпуляції. Очевидно купець не прийме єго на науку, понеже не схоче виховати собі конкурента, але такий крамар нехай старає ся дістати до него за помічника до роботи, починаючи від ношеня і ладованя пачок до вагонів. Діставшись так до купця, буде мати вже відтак спосібність приглянутись цілій маніпуляції з покладками, їх сортуваню після якости і добірности, очищуваню, переходуваню та пакованю в пачки.

При тім мав би спосібність розвідатись ближше про майстрів і столярів, що виробляють потрібні до пакованя покладків пачки і о ціні тих пачок, а особливо під якими условиями достарчує фабрика Н. Кацнера в Підволочисках такі пачки, щоби знати найдешевше жерело їх побирания. Приглянувши ся тим способом цілій маніпуляції з покладками, уділив би відтак по своїм повороті науку о тій маніпуляції иншим сусідним крамарям, котрі хотіли би завязати згадану спілку.

По заснованю спілки, могли би крамарі заключили умову з «Народною Торговлею» у Львові, котра навязала би торговельні зносини з відповідною фірмою в Лондоні або Гамбурзі що-до достави покладків, а супротив спілки могла би «Народна Торговля» заняти таке саме становиско, яке займають так звані гельдарі, про котрих була висше мова, супротив інших незаможних купців, значить, оплатити транспорт за провізією, не беручи на себе однако ніякого дальшого ризика.

Дальший розвій такої організації зависів би головно від провідника, а особливо від єго рухливости та оборотности, не менше також від єго рухливости та оборотности, та від енергії інших крамарів.

Провідник такої спілки мусів би замовити в фабриці відповідне число пачок для кожного крамаря-спільника після того, кілько котрий на певний означений час зобовяже ся доставити пачок, всі разом однако не менше як 120 до 130 пачок, щоби одян вагон можна наладувати. Кождий з крамарів привіз би свої пачки на означений день до збірного місця там, де є ста-

ція залізничі, а добре було би, щоби там був також осідок провідника спілки. Перед доставою пачок з покладками мусів би провідник вчасно замовити вагон або і більше після потреби, а наладовавши вислати вагон ще того самого дня після адреси, поданої «Народною Торговлею», котра побравши гроші від заграничного купця, здала би відтак рахунок провідникови, а сей предложив би рахунок іншим членам спілки. Наколи би крамарі були в силі перевести фінансово тую акцію без «Народної Торговлі» то провізья побрана «Народною Торговлею» полишила би ся при них яко зиск.

Если би наші крамарі не могли здійснити сего проєкту, то полишає ся їм лише одне: старати ся витиснути чужих посередників, а зайнятись самим скупованем покладків по селах і ввійти безпосередно в торговельні зносини з купцями в краю, а зглядно з філіями «Народної Торговлі». Там де суть філії «Народної Торговлі», суть то більші міста, а в більших містах консумція яєць є велика, длятого на добірнім і свіжій товарі не можна стратити, бо за ним є завжди попит.

Іван Бачинський,
касієр «Дністра».

З державної ради.

Президент отворив засіданє о год. 11½. Повідомив про зміну в міністерстві війни, іменованє гр. Кріггамера і іменованє міністром війни ген. Пітрайха. Міністер скарбу предложив цєсарське розпорядженє в справі 6-місячної бюджетової провізориї. Президент висшого красового суду у Львові др. Тхоржніцкій, з причини іменованя єго членом палати панів, складає письменно свій мандат в державній радї як члена трибуналу стану.

Приступлено до відчитаня інтерпеляцій і наглих внесень, яких чєскі радикали в цілі обструкцій внесли аж 17. По числених запитанях і формальних квестях приступлено до дискусій над наглим внесєнєм пос. Фресля. Обструкційністи розпоряджають лише 10 послами і ціла палата, навіть Молодочехи обурєні на їх роботу. Рішено не переривати засіданя, хотья трєвало би і цілу добу і по промові кожного внескодавця ставити внесєне на замкненє дискусій, приймати се внесєне, вибрати генеральними бесідниками членів антиобструкційної більшости, а сї мають зрєчи ся своїх промов, щоби тим способом упорати ся чим скорше з кожним наглим внесєнєм по черзі. Тим способом ніхто не буде промовляв, лише обструкційністи самі будуть мусїти виповнити час своїми бесїдами. Коли сей спосіб примєнено, зараз при першій наглим внесєню пос. Фресля, спротивив ся пос.

Хоц, доказуючи, що властиво не було жадної дискусій, бо промовляв лише один внескодавець. Однак дискусією замкнено, вибрано генеральними бесідниками пп. Гофман-Велєнгофа і Новака, які зрєкли ся голосу, просячи о відкиненє наглого внесєня. Тодї пос. Зазворка зажадав голосу для фактичного спростованя. Сими фактичними спростованями старають ся обструкційністи перегагнути час, говорячи по чєски de lana sergina. Відтак пос. Хоц поставив внесєне на замкненє засіданя, що відкинено 100 голосами против двох. І знов зажадав пос. Хоц голосу задля фактичного спростованя, а коли став говорити від предмету, віцепрезидент Кайзер відобрав єму голос.

Так само одержав пос. Сеналь кількакратне упіменє за відступлюванє від предмету у фактичній спростованю і вкінци стратив голос, а відтак знов пос. Зазворка ставить внесєне на обчисленє послів і замкненє засіданя. Віцепрезидент Кайзер не хоче віддати сего внесєня під голосованє, бо вже перед хвилиєю відкинено таке саме внесєне. Обструкційністи підносять бучу, при чім послугують ся найординарїйшими прїзвищами. Подразненє в палатї ростє, а акція обертає ся між промовами внескодавців, фактичними спростованями і внесєнями на замкненє засіданя та доконечними при тим голосованями цілу ніч без переставку до ½ год. рано; засіданє трєває дальше.

З політичного поля.

Турєччинз зовсїм не виявляє охоти до реформ в Македонї, а вилівова партія Старотурків навіть жадає цофнєня всіх дотєперїшних заряджень задля пєлекшї і справедливости супроти християнського населєня. Жєрело сєго руху в Турєччинї противного намірам Росї і Австрїї лежить не в самих лише турєцких консерватистах, або деїнде. Презєс македонського комітету п. Михайловскій, в своїм справозданю, зложєнім тепєр в Софїї після своєї подорожи по європейських дворах, висказує ся про се жєрело, що оно нуртує аж в Берлінї. Німцї стоють тепєр на сторожи «нетикальности турєцкого нездарства» і підпирють старотурєцкє сторонїцтво. Повстанє в Македонї лише дало би позори справедливости німєцкій акції, а дальше удержанє мира викаже неможливїсть відволіканя реформ. Тому п. Михайловскій радить Македонцям здержати ся від оружного повстаня, бо жадна держава в їх оборонї не видасть війни Турєччинї, боронєній Німєччинюю. «Коли Росия і Австрия — сказав п. Михайловскій — на правду хочуть поправити судьбу Македонців, то повинні свій натиск виконувати не в Царгородї,

але в Берлінї, бо там резидує тепєр дійсний турєцкій султан, а сєй, що мешкає в Ідліц Кюску є лише виконавцем єго вказівок».

Венецїєльєска справа вступила в сферу переговорів, перейшовши чималї запори взаїмних непорозумїнь. Іменно віддаючи рішенє спору мировому суду, хотїли Англія і Німєччина піддати ся рішеню президентї союзних Держав п. Рузвельта. Однак він дав відмовну відповідь, вказуючи на те, що компетєнтним трибуналом до рішеня міжнародних спорів є гаєський мировий трибунал, установлений на міжнародній мировій конференції. Хотья неохотно і з деяким завстидженєм, держави звернули ся тепєр до Гаги, але президент Кастро запропонував знов на мирового судю одного з полуднево-американських президентів рєпублик, як ліпше поїнформованого з місцевими обставинами. На се знов не пристали оба європейскї противники, бо не довіряли безсторонности такого судїї. Впрочім Німєччина жадає, щоби єще перед відданєм справи перед який небудь суд Венецїєля «перепросила» єї, а знов президент Кастро жадає, щоби в відданєм справи судови устала бльокада побереж чужими фльотами. Сї взаїмні прєтенсії і жаданя мають вирівнати ся в Вєшингтонї, куди обї сторони вже вислали своїх заступників, так щоби перед гаєський трибунал прийшли лише дійсно спірні справи. Однак супроти тенденції обох сторін до полагоди, бути може, що всі точки спору дадуть вияснити ся і вирівнати ся в Вєшингтонї і гаєський трибунал не буде зовсїм займати ся венецїєльєскою справою. Так отже хотья вєшингтонське правительєство офіційально відказало ся від інтервенції, в дійсности перевєде єї само, без нарушеня засад гаєської конференції і поваги установленного нею трибуналу.

Жидівскї сїонїсти в своїм змаганю відродити жидівский наїд, заміряють створити жіночє черництво на взір християнських черниць. Chicago Israelite замїстив в сїй справі відозву, в якій сказано до жидівок: На чїм ваше сходить житє, як не на студїованю, на сплетнях, лектурї, відвіджуваню театрї і ловленю мужів? Котра-ж з вас відвідує убогих і піклує хорих? Гляньте лупше на всєчесні сєстри католицкої церкви! Они працюють без нагороди, посвєчуют ся без трєвоги. Чомуж ви маєте бути тїрші від них. За божю ласкою робїть те саме, щої они, без ріжницї віроїсповіданя. Піклуванє буде хорому в шпитали єще прїятїйше, коли оно виїде від тої, що одну з ним визнає віру. Жидівскї сєстри милосердя! Серце ростє на саму гадку про те! Не панї Гольдштайн, чи Ізакова, але сєстра Міриям, Рахєля, Дебора! Ви можете науку Мойсея піднести до давної хвали, вам тисяч проповідників не дорівнає в праці. Утворїть конгрєгацію, станьте матерями одного чина, який

Др. Ярослав Окумевский.

Куда сїялись рускі кости?

Из 1864-го року, з памятної війни о Шлезвик-Гольштайн, — коли то Бісмарк так славно піддурив Австрию, щоби в 1866-ім дати їй за плату, — списав один капітан генерального штабу свої спомини. В характеристикї австрїйских полків говорить він про Русинів:

«Чудо, що се за материял — ті рускі полки! При добрім проводї сьвіт з ними добувати можна!... Руский воєк не зважає на смерть. Упав тут, упав там добрий товариш — ті, що лишили ся в живих, горнуть ся в лінійю. Усє йде, як на рєтязци. На кровавім побоевици сї рускі воєки поповодять ся мов на майданї вправ перед касарнею...»

В 1878-ім році після турєцко-росийської війни питали Українцї одного генерала-командира, свого земляка, чому то він так нищать українскї полки, посилаючи їх на самї небезпечнїйші місця.

— Таке у вас, генерале, є богато Калмиків, Черемисів і инших інородців, про котрих би о-статочнїй байдуже, є у вас і корєнних «русских» доволї, — чомуж ви, скажїть, так нївєчите земляків своїх?

— В тім то й дїло! — відказує генерал. — У Українців і характер, і розсудливїсть, і голо-

вно — темперамент. Другї лїзуть та лїзуть без тямки і памяти... Де йде о дїло зухвале, — там не обїїдєш ся без людей самосьвідомих. От як ми переправлялись через Дунай. «Ану-ко, хлопцї, затягнїть пієні! Вали!» І повалили з пієнею в устах, з завьятєм в очах проти неминучої смерти...

На Шипцї¹⁾ стоїть каплиця в чєстє «погибших руских салдатів». Лежать і тлїють їх кости — і ніхто не знає імени тих, що принесли своє житє в жертві за славу, за «велику ідею руского патріотизма».

Лиш один з українских патріотів, — котрий в поривї свого патріотизму навіть сховав ся за псевдонїм, звєличав ті неповинні жертви, українским стихом «Шипка».

Вартїйший памятник виставив усїм тим неповинним жертвам усяких патріотизмів росийский маляр Вєрєцагін, присвєтитивши свою «Тамєрлянову могилу» з людских черепів: «всїм минулим, тепєрїшним і будущим великим завойовникам».

«А на Шипцї все спокійно!» — підписав Вєрєцагін кровавою рукою инший свій образ представляючий мужика-салдата замерзлого в снїжній метелици, а все таки з оружієм на плєчи.

Зїбрали добрі люди кістяки з побойовища

¹⁾ Шипка місцевість над долином Марїци у горах Балкані, памятна битвою в кримській війні 1854—1855.

під Маджєнтою та Сольфєріном²⁾, щоби не залялись по землі, і, поставивши в память тих жертв каплицю, розмістили на полицях в мавзолею черепи і кости тих, що через «патріотичну політику» були собі ворогами, а тепєр спочивають в сумїш, в прїязни рука об руку, або рука з ногою чи черепом, — як попало і як подавав добрим прїятелям, — Французи, Італїянцї і всі народи австрїйської держави!

Один череп, здоровий, крепкий, так і видивив ся на мене. Білі здорові зуби — так і видко — прїзначєні на те, щоби жувати хлїб Божий, що єго заробили мозолистими руками.

— Здоров Грицю! — відозвав ся я до него.

— Дай Боже здоровля, паночку! А як вернете до дому, кланяйтесь там моїй Парасцї!

— І Палагві! і Марїцї! і Дєвонцї! — обїзвалось нараз зі всіх кутків, з усіх полиць.

І всі черепи видивились не мене своїми ямками-очима якось так сумно, що я не стерпів. Мене щось сцїнило за горло. І я почав, як часом сьвященник з амвони і тим самим тоном:

— Ви сповнили свій обовязок, обовязок чєсти, — ви боролись за ідею — і т. д.

Черепи мовчали.

В князцї для розбудженя чувств патріотичних серед воєків стоїть: «Капраль Кравчук кинув ся серед граду куль на знамя французє і

²⁾ Маджєнто і Сольфєріно в окрузї Медіо-ллану звїстні з війни австрїйско-італїйської 1859.

буде всюди, де є жиди. Шлюбуйте послушність, убогість, чистість і побожність. Прецінь мусять бути між вами жінчини, способні відкинути від себе покуси сего світа. Вчиніть се на честь Бога і для людського добра. Не будьте ані хусидками ані поступовими, як сестри сего чина, лишень будьте милосерними суроти людей а побожними суроти Бога».

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Собор 70 апост.; рим.-кат. Антонія пустин. — В неділю: руско-кат. Навечере Богоявлення; рим.-кат. Ім. Ісаї П.

— **Стан здоров'я** ВПреоєв. Митрополита Шептицького був вчера дуже грізний, а нині трохи полекшало недужому. Причиною недуги була інфлюенца, по якій слідувало запалене нирок, легків і ставів у ногах.

— **3 Відня** пишуть нам: Провізорія в рускім приході св. Варвари, яка настала з довшою недугою а відтак смертю бл. п. д-ра Т. Сембратовича, тягне ся в безконечність, а виходить прямо на шкоду Церкві і вірних. Не хочемо тут розводити всего того лиха, яке тут загніздило ся підчас сеї провізорії, бажаємо лише, щоби те, що було, скоро також і загло. Але не можемо обвинити справи богослуженя. Доси був звичай, але і вже в часі провізорії прийнятий, що о 9-ій годині в сьвято і неділі відправляв румунсько-уніятський священник волоску Службу Богу. На самий же наш новий рік були ми сьвідками якоїсь утравквістичної, славянсько-волоської Служби Божої, що чимало зачудувало всіх присутніх. На якій основі і в якій цілі вводять се напостепенне волощенє рускої церкви св. Варвари, не знаємо, так само, як не можемо собі витолкувати, длячого в приходскім уряді всюди, як і в церкві, написи в німецькій мові.

Крім того, кожного вірного мусить соблазнити недбалість, справді дідівський сьпів дяків в дні сьвяточи (бо в неділі сьпівав хор, але то лише кілька місяців в році). Вже і по наших сільських церквях убогих лінише сьпівають, а тут міністерство платить значну субвенцію на хор, дає добру плату дякам, а яка за се відплата. Може би Его Ексц. Митрополит зволяв положити кінець сій провізорії, а новий парох певно зробить лад з сими неурядками в інтересі поваги Рускої церкви і вірних.

— **Друга іматрикуляція** Другий речинець, т. зв. додатковий, іматрикуляції студентів на львівскім університеті припадає звичайно сейчас по Йордані. Доси ще не оголошено, коли она відбуде ся. Сего року ся іматрикуляція має для нас більше значінє чим попередних років, бо до неї має приступити звиш 200 академиків-Русинів сьвітських виділів, котрі усунули ся від першої іматрикуляції, жадаючи відчитаня роти присяги в руско-українській мові. В тій справі наша академічна молодіж внесла меморіал до сенату. Доси, о скільки знаємо, надармо ждуть академики відповіді сенату, мимо запевненя університетського секретаря д-ра Віяржа, що

з пожертвованєм свого життя здер его, а наткнув на те місце прапор австрійський. При тім був ранений. За сей учинок відзначено его золотим хрестом заслуги».

Серед своєї Адрії стоїть малий островець, памятник з послідної війни австрійско-італійскої в 1866. році. Сам адмірал Теґетгоф побив далеко сильнішу флоту італійську. На малім кладовищі стоїть мармурний лев на памятку побіди і яко надгробний камінь для погибших. Тут полягли — стоїть на камені — Василь Кищук, Іван Хомяк, Петро Клішевский... і багато інших, котрих імен я не стямив. Земля вам пером земляки-молодці!

В 1840-вих роках, коли то усюда в Европі розбудив ся дух національний і більше або менше глибоко пустив коріня в полки австрійські, — на Італійців спуститись не було можна. Они так і перебігали в ряди партії національної. В морській службі австрійській не стало офіцерів, на хотрих би спуститись було можна. Тоді то головнo-командуючий генерал Дюлай (Gyulai) пригадав собі на капітана морської служби у відставці — на Івана Кудравського, котрий ще в 1830-их роках на чолі австрійскої ескадри очистив грецькі порти від нападу піратів. І Кудравський не завів покладеної в него надії. Він звязав в одно звено всіх своїх офіцерів і на чолі своєї ескадри завдав багато шкоди Італійцям.

Про себе в своїй автобіографії пише той Іван Кудравський: «Я походжу з України, з козацького роду. Мої предки служили при Полтав-

відповідь доручить ся вчас на руки одного з підписаних на внесеним меморіалі. Надіємо ся успішного полагожденя справи академічним сенатом після заевненя д-ра Віяржа при передачі ему меморіалу. Успішним полагожденєм справи відчитаня роти присяги по руски, сенат дав би лише доказ, що львівський університет служить науці, а не шовінізмови по приміру Гломбінських і Твардовских.

— **Кваліфікаційні іспити** для учителів народних шкіл в Перемишлі розпочнуть ся дня 26. лютого с. р. Поданя належить внести посередством дотичної шк. ради окружної до іспитової комісії найдалше до 15. лютого.

— **Агітатор др. В. Козловский** по короткім рідзв'язнім спочинку веде далше свою безкарну агітацію по рускій часті Галичини. В остатніх днях устроїв пять зїздів в: Збараж, Підгайчиках, Бучачі, Бережанах і Золочеві. Зїзд в Збараж відбудує ся 9. с. м. в монастирі Бернардинів. Число учасників після Przedświt-a вносило пять тисячів, а після Gaz. pogodow-oi тисяча отже можна прийняти, що було округло сто. Як на попередніх зїздах так і ту др. Козловский вголосив підбурюючу промову на тему кровавих нападів Турків і Татарів на Збараж і порівнював їх з мнимими сучасними нападами Русинів на польскі «креси». Один з бесідників кс. Ціло жалував ся, що з громадских рад виключають Поляків (так само як Русинів у Львові). Дальші наради і жалі обертали ся коло косячків і каплічек, польских людських читалень, кас, «кулек» і «Соколів». Зїзд покінчив ся вибором комітету мужів довіря і діточим представленєм «шонки» (Яселка).

Зїзд в Підгайцях відбудує ся дня 11. с. м. при участі 200 осіб — як подає Przeglad. По вступній промові д-ра Козловского вибрано комітет мужів довіря, почім розведено дискусію на тему урванного гнєту Поляків Русинами та мниму польську куртоазію зглядом Русинів. Бесідникам видавало ся, що в підгаєцькім повіті є замало костелів і польских шкіл. При кінці ухвалено перевести організацію в повіті на лад польський.

Дня 12. с. м. відбудує ся зїзд в Бучачі. З дискусії замінні слова якогось Оркого, що закидав рускій прасі апотеозованє Гонта і Залізняка та заохочував Поляків до виховуваня руских дітей на польских яничарів, бо христізованє старих Русинів не вдає ся. Знаний кс. Громніцький говорив з облудою на тему згоди польско-рускої, хоч сам в своїх брошурках сіє незгоду і розєдненє.

Дня 13. с. м. відбудує ся зїзд в Бережанах, а дня 14. с. м. в Золочеві. Хід дискусії на сих зїздах був шовіністичний так, як на попередніх.

— **Іменованя.** Дирекція пошт і телеґрафів іменовувала почтмайстрами: І класи 4. степеня: Вол. Рильского в Блажові, Ник. Залевского в Роздолі, Вр. Дембінского в Криниці, Г. Маурера в Перегінську, Павла Лыницького в Турці коло Хирова; ІІ кл. 2. степеня: Мар. Осташевску у Львові 11, Ів. Шкоду в Трускавці, Ір. Гольду в Тарнові 3, Ів. Домануса в Балигороді, Ів. Груциньского в Устю зеленім.

Посади почтових експедиентів одержали: Ром. Волянський в Корчеві коло Угнова, Соф. Макотин в Лучках кухарских, Альд. Скоробогата

скім полку... і т. д. Предки плавали на чайках по Дніпрові та по Чорному морю, а їх потомок, австрійський адмірал, пішов на нагілку на грецьких піратів та італійских націоналів.

Так то служили ми вірно та щиро і бились за всякі ідеї. «Козаки маладци», «Ruthenische Regimente» — «чудо, що за материял!» — так ляцять з усіх боків.

— А дослужились ви до чого для самих себе? — питає мене Американець, котрий зводить усіякі ідеї і пориви на практичну основу.

— Та — відказав я — думали ми послужити й самим собі. Увесь наряд устав був за свої принципи і думав устроїтись на широку ногу, щоби великій веретві народу жилось добре. Знялось повстанє широке, якого ще не було видати...

— Ну, кажіть далше! — зацікавив ся Американець.

— Ми собі виборили були свободу, чужина з краю забрала ся, і...

— Ну? — допитуєсь в нетерплячці Американець.

— І завели у себе знов Статут литовський, той самий закон, против котрого воювали...

— Козузі по заслугі! — замітив Американець, розумієсь, по америкавськи.

в Соколівці к. Ожид, Онуфр. Чинька в Жапалові, Мир. Вондзяк в Висовій, Юлія Фріц в Дульсках, Вікт. Товарницка в Янчині, Ст. Багінський в Олехові, Каз. Скірлінський в Тухлі, Ів. Карманський в Камені, Зуз. Кравчик в Ляпках к. Бобр., Брон. Гроховальський в Крехові, Фр. Ляунґардт в Підгайчиках, Бол. Скибинський в Колейдьянах, Ол. Адольф в Бобрку к. Осьв., Ванда Лішка в Стриганцях, Фр. Піхур в Прилбичах, Каз. Менциньска в Спасі, Арт. Недзьялковский в Солі на двірці. Ом. Слугоцький в Славську на двірці, Ом. Нижанковскому в Ясьонці маьсовій, Йос. Яхимовский в в Вигнанці на двірці, Мар. Гавранек в Дрогінні, Ян. Мидович в Сводошцях, Ів. Качмарский в Домбю к. Демб. і Йос. Беньковский в Стражові.

— **Скандал!** Gazeta nar. доносить зі Збаража: «Кс. Теодор Касперскі, вікарій лат. обр. в Оприльцях, прибув там перед кількома місяцями і почав дійсно апостольську(?) діяльність». «По селах за его заходом поставлено хрести і там разом з ним відправляють богослуженя побожні селяни латиньского обряду, бо до церкви рускі сьвященники не пускають кс. Касперского. Дня 1. с. м. сей «зацни каплян» ходив по коляді в Кюбилі, в кошешці в хрестом і кропшлом, посьвячаючи хати безінтересовно, а вступаючи лише до хат латинників, або там де одно(!) з господарів було сего обряду Товпа селян з жінками ходила за кс. Касперским по селі та вправляла неприличні крики, а навіть кидала за ксьондзом грудки снігу. Селяни замикали хати з криком: «ми непотребуємо Ляхів — то не Польща!» Кс. Касперскі окружений горсткою селян латиньского обряду і товною крикливих Русинів, вийшов до хати вїта села Кюбила, Миколи Грєцука, якого жена має бути(!) латиньского обряду. В сій хвили впадає сей вїт до хати, пориває кс. Касперского за плечі і викидає его за двері з криком: «в хаті Ляхів не потребуємо!» В селі Іванчанах маля так само прийняти кс. Касперского. Коментарі до сего злишні. А до чого се може довести, най досьпівають собі ті, що внесли роздор до спокійних досі сіл.

— **Нові польскі сьвята в школах.** Якийсь «патріот» з провінції звертає ся в Kurjer-i lw. до краєвої ради шкільної, аби она увільняла шкільну молодіж від науки в днях патріотичних польских обходів та аби в тих днях ученики разом з професорами ходили на богослуженя до костелів. — Що до сего не прийде, то більше як певно, бо вже тільки намножило ся у Поляків «народових» сьвят, що треба би кожного тижня жертвувати кілька днів науки, а ще половина «обходів» лишила би ся на вакації.

— **Скажений пес** в Станиславові покусав трєх офіцерів 31. п. артилерії. Недужих вислано до пастерівского заведеня в Будапешті.

— **Справа ґр. Льонья.** П. Кліненберґер, редактор Oesterr. Volks-Ztg., яка перша пустила сензацийні вісти про розвід ґр. Льонья з ґр. Стефанією, зложив на руки адв. д-ра Теґетфатакого, заступника ґр. Льонья, заяву, в якій відкликає сю вістку яко неправдиву. Др. Теґетфатаки прийняв заяву та відповів, що далше поступованє зависить від рішеня его клієнта.

— **ґальянтерия Анґліїцїв.** До анґліської палати громад внесено і прийнято в 1770. р. право, котре не дуже добре сьвідчить про ґальянтерию сивї Великої Британії: «кожда жінчина, без згяду на се, якої віку, стану і званя; кожда жінчина, хотя би на становищі найвишнім, будь дївчина, будьто замужна або вдовиця, котра при помочи перфум, шмінки, помади, підробленого волося або вїнци високих корків зневолять якого з підданих его королївскої милости до заручин або замужя, буде, почавши від дня управосильненя сего припису, карана за обманство; особливо мають бути неважні осьвідчення кожного мущини, котрого змисли задурено пахощами. Уживати перфум дозволено лише на похоронах, бо в таких сумних обставинах жінчини не будуть мати охоти до залицянок.

— **Кожий Русин-патріот** повинен належати до Руского Товариства педагоґічного. Хто є вже его членом, не повинен залягати з вкладками, а хто залягає, повинен їх вирівнати як найскорше. Гроші треба вислати на адресу касиєра тов-а, Львів, ул. Кльоновича ч. 7.

— **Родимці!** Памятайте на бурсу Руского Товариства педагоґічного у Львові!

Наука, штука, література.

— Концерт «Льв. Фільгармонії» з 15. сїчня почав ся виконанєм увертюри до «Вольного Стрільця» Вебера, опери о мотивах наскрізь німецьких. Карло Марія Вебер (1786—1826) перший ужив національних німецьких мелодий з антагонізму до італійських оперових композиторів. Оперу его прийняли проте Берлінчичи в 1820. р. з патріотичним одушевленєм. В концерті сім повторено під зручною управою п. Че-

